

"Hem insan ruh, kalb, akıl cihetiyle ve hayat ve letâif sahifeleriyle Hayy, Kayyûm ve Muhyî gibi ne kadar esmâ-i kudsiye-i nuraniyeyi okur ve okutturur, kıyas edebilirsin." Misaller verir misiniz?

Mesnevî-i Nuriye'den bir hakikat dersi:

"Her şeyin batını zahirinden daha âli, daha kâmil, daha latif, daha güzel, daha müzeyyen olduğu gibi, hayatça daha kavi, şuurca daha tamdır."

Bedende bu kadar esmâ tecellisi seyredilebildiğine göre, ruhta çok daha farklı tecellilerin olması beklenir. Zira ruhtaki bu batını duygular, hissiyat ve sair latifeler *"daha âli, daha kâmil, daha latif, daha güzel, daha müzeyyen"* dirler.

Mesela, aklın güzelliğinin beynin güzelliğinden daha ileri derecede olduğu aşikârdır. Bu güzel haliyle akılda beyindeki tecellilerden çok daha farklı esmâ tecellileri, ondan çok daha ileri derecede kendini göstermektedir. Ancak bu tecellileri bizler mevcut gözlerimizle seyredemiyoruz. Şu var ki, nerede bir güzellik varsa Allah onu seyredecek seyircileri de yaratmıştır ve yaratmaktadır. Bu görevi ise, Üstadımızın ifadesiyle, *"nihâyetsiz melaike envai ve ruhaniyat ecnası"* yapmaktadır.

Akıl için verdiğimiz misale hayat, irade, ilim, kudret, görme, işitme, konuşma, hafıza, hayal, sevgi, korku, endişe, merak gibi yenilerini ekleyebiliriz. Bunların her birinin kendilerine mahsus güzellikleri olduğu gibi, yine her birisinde ayrı bir isim veya isimler tecelli etmektedir.